

Savitaipaleen kansalaisopiston toimintakertomus 2025

YLEISTÄ OPISTOSTA

Savitaipaleen kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka tarjoaa vapaasta sivistystyöstä annetun lain puitteissa toimialueensa asukkaille mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen, persoonallisuuden monipuoliseen kehittämiseen ja tärkeiden kansalaistaitojen harjoittamiseen yhteisöllisyyden hengessä. Opiston kurssitoiminnassa on pääpaino aikuisopiskelussa. Opetusohjelmassa on kuitenkin pyritty aktiivisesti tarjoamaan myös lapsille ja nuorille suunnattuja kursseja. Opetusohjelmaa laadittaessa pyrimme olemaan ajan hermolla. Otamme huomioon kuntalaisten toiveet, kunnan kehittämisen painopisteet, alueellisen yhteistyön vaatimukset sekä yleiset koulutustarpeet. Sivistyksellisen tasa-arvon hengessä ja myönnettyjen resurssien puitteissa pyrimme tarjoamaan opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia monipuolisesti eri kohderyhmille. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon hengessä pyrimme pitämään kurssimaksut kohtuullisina ja tarjoamaan opiskelumahdollisuuksia myös sivukyliä asukkaille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön 1.1.2025 alkaen myöntämän vapaan sivistystyön ylläpitämisluvan mukaan Savitaipaleen kansalaisopiston koulutustehtävänä on järjestää koulutusta, joka painottuu taito- ja taideaineisiin, kieliin, kulttuuriin, terveyttä edistäviin aineisiin sekä yhteiskunnallisiin aineisiin.

Syksyllä 2024 opistossa otettiin käyttöön Hellewi-verkkokauppa, jossa opiskelija voi ilmoittautua entiseen tapaan haluamilleen kursseille ja maksaa kurssimaksunsa suoraan verkkomaksuna. Noin 230 henkilöä käytti syksyn aikana verkkomaksumahdollisuutta hyväkseen. Verkkokauppa ei ikävä kyllä taivu vielä erilaisten alennusten huomioimiseen maksun yhteydessä. Siksi eläkeläisten, työttömien ja sisarusten alennuksiin täytyy tehdä korjaukset manuaalisesti ja heille kurssimaksun lasku lähetetään erikseen. Verkkokaupan myötä Liikuntakurssien maksaminen Epassilla oli myös uutuus, joka otettiin käyttöön syksyllä 2024. Syksyn aikana mahdollisuutta hyödynsi 11 henkilöä. Vaikka verkkomaksaminen ja Epassin hyödyntäminen oli vielä melko vähäistä, oli se kuitenkin hyvä alkua. Kun asiakkaan tottuvat käytäntöön, verkkomaksaminen lisääntyy varmasti.

Opiston työkausi

Kansalaisopiston kalenterivuoden 2024 työkaudet ja loma-ajat olivat seuraavat:

Kevätkausi 8.1.–14.4.2024. Talviloma 26.2.–3.3.2024

Syyskausi 16.9.–1.12.2024. Syysloma 21.10. – 27.10.2024

Kevätkaudella työviikkoja oli 13 ja syyskaudella 10.

Kunnan talouden säästötoimista johtuen myös opistossa jouduttiin supistamaan menoja. Tämän vuoksi opiston syyskautta lyhennettiin viikolla eli normaalin 11 työviikon sijaan opiskeltiin vain 10 viikkoa.

Henkilökunta

Opistossa työskentelivät rehtori Tea Loisa (p. 0407131870), Lemmin yhteyshenkilö Heli Sairanen sekä peruskoulun ja lukion kanssa yhteiset opettajat: Erja Levikari (kuvataide), Petri Halttunen (kuvataide), Sanna Pulkkinen (musiikki) sekä Petri Nisonen (puutyöt). Kalenterivuonna 2024 opistossa työskenteli 41 opettajaa eripituisissa työsuhteissa. Opetustilojen siisteydestä huolehtii vuosittain 2–3 tuntipalkkaista siistijää. Palvelusihteereinä toimivat Sirpa Hyrkkänen (kurssit ja ilmoittautuminen) sekä Minna Tynkkynen (Laskutus).

OPISTON OPISKELIJAT

Kansalaisopiston kurssit ovat avoimia pääsääntöisesti kaikille väestöryhmille. Jokainen voi osallistua niihin opintoryhmiin, joissa haluaa opiskella ja joiden opetusta pystyy seuraamaan. Poikkeuksen muodostavat luonnollisesti lapsille ja nuorille suunnatut ryhmät sekä erityisesti ikääntyneille suunnatut ryhmät. Opiston kurssitarjonnassa on kiinnitetty erityistä huomiota ikääntyneille suunnattuun kurssitarjontaan, sillä tällä hetkellä opiskelijoista yli puolet on 60 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia. Ikääntyneet ja työttömät huomioitiin myös järjestämällä päivisin toteutettuja kursseja sekä matalan kynnyksen ryhmiä, joissa otettiin huomioon ikääntyvien oppimisedellytykset.

Kalenterivuonna 2024 opistossa opiskeli **983** henkilöä 114 eri kurssilla. Opiskelijoista naisia oli **746** ja miehiä **237**. Tämän lisäksi lapsille ja nuorille tarkoitetuissa taiteen perusopetuksen ryhmissä opiskeli **62** lasta ja nuorta. Kaikilla kursseilla netto-opiskelijoita oli yhteensä **1044**

Netto-opiskelijat kunnittain

	2023	2024
Savitaipale	431	461
Lemi	262	232
Taipalsaari	208	193
Muu	106	97
Yhteensä	1007	983

Opintoryhmien yhteenlaskettu opiskelijamäärä oli **2208** opiskelijaa (v. 2023 **2036**). Tässä luvussa sama opiskelija on voinut osallistua useammalle eri kurssille. Opiskelijoista **493** opiskeli Lemillä, **377** Taipalsaarella ja **1338** Savitaipaleella. Luvut sisältävät taiteen perusopetuksen opiskelijat.

OPETUSTARJONTA 2024

TUNNIT PÄÄLUOKITTAIN	2023	%	2024	%
Kädentaidot	1912	35	1946	37
Tanssi ja Liikunta	1024	19	954	18
Kielet	959	18	570	11
Musiikki	563	10	621	12
Kuvataiteet	679	12	844	16
Muut	307	6	342	6
Yhteensä	5152	100	5277	100

Toteutuneita tunteja: 5277

- Savitaipaleella 3496
- Lemillä 1096
- Taipalsaarella 685

Käsi- ja taideteollisuus, kädentaidot

Koulutusaloittain tarkasteltuna käsi- ja taideteollisuus sekä kädentaidot olivat perinteisesti suurin koulutusala. Kädentaitoja opiskeltiin vuonna 2024 **1946** tuntia **27** eri ryhmässä, joista 6 kokoontui Lemillä ja 2 Taipalsaarella. Kädentaitojen ryhmistä suosituimpia ovat olleet mm. keramiikka, puu- ja metallityöt, entisöinti, verhoilu- ja sisustustekstiilikurssi, ompelukurssi sekä kudonta.

Tanssi ja liikunta

Tanssiin, liikuntaan ja terveyteen liittyvät kurssit ovat lukumäärältään opiston suurin aineryhmä, ja niitä opiskeltiin ja harrastettiin yhteensä **954** tuntia yhteensä **38** eri ryhmässä. Savitaipaleella ryhmistä kokoontui 14, Lemillä 12 ja Taipalsaarella 12. Lisäksi maanantaisin oli mahdollista osallistua Kehonhuollon etäkurssiin Teamsin välityksellä.

Opiston perusliikunta- ja kuntosaliryhmät jatkavat suosiotaan vuodesta toiseen. Lemillä erityisesti neljä eläkeläisten kuntosaliryhmää sekä uutena naisten kuntosaliryhmä ja parin vuoden tauon jälkeen miesten kuntosaliryhmä ovat olleet erittäin suosittuja. Savitaipaleella uusina ryhminä aloittivat kaksi senioreille suunnattua kuntosaliryhmää. Näiden ryhmien lisäksi monet tanssilliset liikuntaryhmät ovat olleet suosittuja.

Kielet

Kansalaisopistossa opiskeltiin **12** eri ryhmässä englantia, saksaa, espanjaa ja venäjää yhteensä **570** tuntia. Luvut sisältävät myös englannin ja saksan verkkokurssin. Ryhmistä seitsemän kokoontui Savitaipaleella, kolme Lemillä ja kaksi Taipalsaarella. Suosituin kieli oli englanti, jota opiskeltiin seitsemässä eri ryhmässä. Venäjän kielen opiskelu päättyi käytännöllisesti katsoen kokonaan keväällä 2024. Myös espanjan kielen opiskelu oli tauolla keväällä 2024.

Kieliryhmissä oli tarjolla alkeiskursseja, jatkokursseja sekä keskustelukursseja. Osa kursseista oli eläkeläiskursseja, joissa opiskelu tapahtui hitaampaan tahtiin ja alkamisajankohta oli pyritty järjestämään heti koululuokkien vapauduttua iltapäivällä klo 15.30 alkaen.

Musiikki

Musiikkia opiskeltiin yhteensä **621** tuntia **7** eri ryhmässä. Musiikkiryhmissä annettiin soitinopetusta pianon ja kitaran soitossa. Yhdessä soittamista harjoiteltiin Savitaipaleen soittokunnassa.

Lauluryhmiä kansalaisopistossa oli tarjolla mieskuoron muodossa sekä Lemillä että Savitaipaleella. Yksinlaulua oli mahdollista opiskella Savitaipaleella viikon mittaisen Lauluklinikan muodossa sekä Taipalsaarella Yksinlaulu- ja Äijälaulua-kursseilla. Laulun ja soiton lisäksi tarjolla oli kurssi musiikin käytännön teoriasta. Lapsille suunnattua musiikin opetusta tarjottiin perhemuskarissa.

Kuvataiteet

Kuvataiteita opiskeltiin kansalaisopistossa **10** eri ryhmässä yhteensä **844** tuntia. Suurin osa kuvataiteen opetuksesta oli posliininmaalausta, jota opiskeltiin sekä ilta- että viikonloppukursseilla. Posliininmaalausryhmät kokoontuivat Heituinlahden koululla, Pettilän kyläkeskuksessa sekä Lemin koulukeskuksessa. Savitaipaleen koulukeskuksessa kokoontui Monipuolisesti maalaten-ryhmä, Kuvista aikuisille-ryhmä sekä kaksi akvarellimaalauksen viikonloppukurssia.

Savitaipaleen kuvataidekoulun tiloissa Kirkonkulmalla toimi **4** lasten taiteen perusopetuksen ryhmää alkuopetuksesta syventäviin opintoihin. Taiteen perusopetusta annettiin alakoululaisille lisäksi Heituinlahden koululla. Kurssi kuitenkin keskeytyi syksyllä 2024 vähäisen opiskelijamäärän vuoksi, kun osa Heituinlahden oppilaista siirtyi koulukeskukseen opiskelemaan. Taiteen perusopetusta annettiin 173 tuntia.

Kesäkuun alussa heti koulujen päätyttyä (3.-7.6.2024) järjestettiin alakoululaisille kuvataideleiri. Leirin tukikohtana oli kuvataidekoulu, mutta leiri jalkautui usein säiden salliessa myös ympäröivään luontoon. Kuvataideleirille osallistui 13 innokasta lasta.

Muut kurssit

Opiston opetustarjonnassa oli edellisten lisäksi myös monia lyhytkursseja sekä muita yksittäisiä kursseja yhteensä **342** tuntia. Tähän ryhmään kuuluvat mm. erityisryhmien

kurssit, lintuharrastuskurssi, runonlausunta, digiopastus sekä kasvien ja puutarhan hoitoon liittyvät etäkurssit.

Tapahtumat

Opiskelun lisäksi kansalaisopiston ryhmillä oli runsaasti myös muuta toimintaa. Kansalaisopiston harrastetöiden näyttelyt pidettiin Lemmin koulukeskuksessa 6.-7.4.2024. Savitaipaleella näyttely oli seuraavana viikonloppuna eli 14.4.2024. Soittokunta on perinteisesti säestänyt Vanhojenpäivän tansseja liikuntatalolla ja soittanut adventtikirkossa. Opisto osallistui myös Lemmin koulukeskuksessa Ikäihmisille suunnattuun terveys ja hyvinvointitapahtumaan syyskuussa. Koivutuvan keramiikkatöiden näyttelyn avajaiset pidettiin 8.11.2024 Savitaipaleen kirjastossa. Näyttely oli avoinna koko marraskuun. Joulurunoista päästiin nauttimaan Lemmin museotuvalla 12.12.2024.

KURSSIMAKSUT 2024

Vuonna 2024 opiston kurssimaksuihin ei sivistyslautakunnan päätöksellä tehty muutoksia edelliseen työkauteen verrattuna. Kurssimaksut vaihtelivat 10 euron ja 100 euron välillä kurssin tuntimäärän mukaan. Edullisimmat 10 euron kurssit olivat etäopetuksena toteutettuja parin tunnin mittaisia lyhytkursseja. Kalleimmat kurssit olivat puolestaan lähes poikkeuksetta erilaisia taiteen tai kädentaiteiden kursseja, joiden viikkotuntimäärä oli vähintään 3–4 tuntia kokoontumiskertaa kohti. Kurssimaksuissa poikkeuksen muodostivat Savitaipaleen lasten taiteen perusopetuksen ryhmät, joissa kurssimaksu oli jopa 280 euroa. Kurssimaksuun sisältyivät tosin kaikki materiaalit ja kurssien työkausi oli muuta työkautta pidempi. Lisäksi opistossa oli käytössä 140 euron kausimaksu, johon sai sisällyttää halutun määrän erilaisia kursseja työkauden aikana. Kausimaksun maksava opiskelija oli ilmoittautunut keskimäärin 2–3 eri kurssille.

Vuodelle 2024 Opetushallitus myönsi kansalaisopistolle opintoseteliavustusta 1750 euroa. Opintoseteliavustus on tarkoitettu aikuisopiskelusta perittäviä maksuja korvaavaksi järjestelmäksi vapaan sivistystyön vapaatavoitteisessa koulutuksessa. Avustuksen avulla voidaan jättää perimättä tai alentaa opintomaksuja kohderyhmiltä, joiden kouluttautumista erityisesti halutaan edistää. Opintoseteliavustuksella tuettava koulutus on oppilaitoksen normaalin valtionosuuden piiriin kuuluvaa vapaatavoitteista eli tutkintoon johtamatonta koulutusta. Avustuksella tuettavan koulutuksen kohderyhmiä voivat olla maahanmuuttajat, työttömät, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat, oppimisvaikeuksia kokevat, peruskoulun päättäneet nuoret, yli 63-vuotias senioriväestö ja eläkkeellä olevat.

Koska opintoseteliavustuksiin saatu summa on hyvin pieni, kohdennettiin avustus työttömien ja ikääntyneiden opiskelijoiden kurssimaksujen alentamiseen. Opiston yli 50 euron kurssimaksuista myönnettiin kyseisille ryhmille 20 %:n alennus. Lisäksi opistossa myönnettiin 20 %:n sisarusalennus lapsille ja nuorille suunnattuihin ryhmiin osallistuville saman perheen lapsille. Opiston 140 euron kausimaksusta ei myönnetty alennuksia.

TOIMITILAT

Savitaipaleen kansalaisopiston toimialueena ovat Savitaipaleen, Lemin ja Taipalsaaren kunnat. Opiston toimisto sijaitsee osoitteessa: Peltolahdentie 3 a, 54800 Savitaipale.

Opiston opetus on hajautettu toimialueen taajamiin ja ympäröiviin kyliin. Kalenterivuonna 2024 opetusta järjestettiin 22 eri toimipisteessä. Näistä 12 sijaitsi Savitaipaleella, 5 Lemillä ja 5 Taipalsaarella. Opetustiloina kansalaisopisto käyttää mahdollisimman paljon kuntien omistamia tiloja kuten kouluja.

Suurin yksittäinen opetusyksikkö on Savitaipaleen koulukeskus, jossa kokoontui 15 opintoryhmää. Koulukeskuksen tiloissa opiskeltiin mm. kieliä, käsitöitä, musiikkia, sekä maalausta. Heituinlahden koululla kokoontui 3 eri ryhmää.

Lemin koulukeskuksessa opintoryhmiä kokoontui 10. Koulukeskuksen tiloissa opiskeltiin mm. kieliä, käsitöitä, liikuntaa, keramiikka ja posliininmaalausta. Kuukanniemen koululla kokoontui 3 liikuntaryhmää ja yksi englannin kielen ryhmä.

Taipalsaarella opetusryhmät kokoontuivat pääasiassa Taipalsaaren kirkonkylän koululla, Saimaanharjun koululla sekä Vehkatalpaaleen koululla. Keramiikan opetus toimii yritystalo Taipolisen 3. kerroksen tiloissa, jossa ryhmällä on käytössään erittäin toimivat ja avarat opetustilat.

Kuntalaisten tasavertaisten opiskelumahdollisuuksien säilyttämiseksi opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös sivukylillä. Sivukyliin opintoryhmät toimivat tavallisesti joko yksityisiltä tai yhteisöiltä, esimerkiksi urheiluseuroilta ja metsästysseuroilta vuokratuissa tiloissa. Sivukyliin vuokratut opetustilat ovat mahdollistaneet opistossa mm. kudontakurssien järjestämisen. Kudontakursseilla kangaspuut sitovat tilan yleensä sekä syys- että kevätkaudeksi pelkästään kudontakäyttöön. Taajamista kyseisiä vapaita tiloja on haasteellista löytää. Poikkeuksen muodostaa Savitaipaleen kirkonkylällä toimiva käsityöasema, jossa myös kudontakurssien järjestäminen on mahdollista.

TIEDOTTAMINEN

Opiston kurssitarjonnasta tiedotettiin elo- syyskuun vaihteessa jokaiseen talouteen jaettavalla opinto-oppaalla, jossa on suurin osa lukuvuoden kurssitarjonnasta. Opiston työkausien aikana opiskelijoille lähetetään tiedotuksia myös tekstiviestein esim. kurssien peruuntumisista tai aikataulumuutoksista Hellewin tekstiviestipalvelun avulla. Monella opettajalla on ryhmissä käytössä WhatsApp-sovellus, jonka avulla he viestivät opiskelijoille kurssiaikataulun muutoksista tai peruuntumisista esim. sairaustapauksissa. Lisäksi kursseista ja tapahtumista tiedotetaan Länsi-Saimaan Sanomissa ja netissä opiston kotisivuilla osoitteessa <https://peda.net/savitaipale/kansalaisopisto>. Kotisivuilla on mahdollista selailla kurssihaun kautta opiston kurssitarjontaa, ilmoittautua kursseille ja katsella kuvagalleriasta kurssilaisten puuhastelua ja kuvia valmiista töistä.

Opettajiin ollaan aktiivisesti yhteydessä toimintakauden aikana kurssien suunnitteluun ja tiedottamiseen liittyvissä asioissa. Yhteydenpito tapahtuu pääasiassa puhelimitse ja sähköpostilla. Opiston nettisivuilla on myös opettajille tarkoitettu osio, josta löytyvät ajankohtaiset tiedotteet sekä opettajien työssään tarvitsemat lomakkeet, kuten

matkalaskut ja palkantilauslomakkeet. Lukukausien taitekohdissa opettajat ovat saaneet kirjeen, jossa on mm. palkanmaksuun, kokouksiin ja opiston tapahtumiin liittyviä tietoja ja toimintaohjeita. Syyskauden alussa opettajille jaetaan päivitetty versio opettajan oppaasta. Opas sisältää tietoa opiston toiminnasta ja ohjeita opettajan työhön. Oppaasta löytyvät myös päivitettyt toimintaohjeet mahdollisten sairaustapausten ja tapaturmien varalta.

YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUDET

Kansalaisopisto tekee yhteistyötä useiden paikallisten tahojen kanssa.

Yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi koulut, seurakunnat, yrittäjät, yhdistykset sekä kuntien sivistys-, vapaa-aika- ja liikuntatoimet. Yhteistyötahoilta saadaan mm. erilaisia kurssitoiveita, joita toteutetaan mahdollisuuksien puitteissa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat lisäksi erilaiset seurakunnat, yhdistykset sekä yksityishenkilöt, jotka vuokraavat tiloja opetuskäyttöön ja huolehtivat niiden siisteydestä ja toimivuudesta.